סה א ב מיי' פי"א מהל' טומאת מת הלכה ב

עירובין ל: חגיגה כה: גיטין ח:

לימא כתנאי *הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל רבי מטמא ורבי יוסי ברבי יהודה מטהר מאי לאו רבי סבר משום אוירא ור' יוסי בר' יהודה סבר משום גושא לא, דכולי עלמא משום גושא מר סבר אהל זרוק שמיה אהל ומר סבר לא שמיה אהל והתניא רבי יוסי ברבי יהודה אומר תיבה ושהיא מלאה כלים וזרקה על פני המת באהל טמאה, ואם היתה מונחת טהורה אלא דכולי עלמא משום אוירא ומר סבר כיון *דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן ומר סבר אע"ג דלא שכיחא גזרו ביה רבנן והתניא *הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור בקרון ובספינה ובאיסקריא טמא ואיבעית אימא הכא שמא יוציא ראשו ורובו לשם פליגי והתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור עד שיוציא לשם ראשו או רובו: ומתחיל ומונה: אמר רב חסדא לא שנו אלא בנזירות מועטת אבל בנזירות מרובה מיסק נמי סלקין ליה מתיב רב שרביא *מתחיל ומונה מיד ואין מבטל בהן את הקודמין במאי אילימא בנזירות מועטת, קבעי גידול שיער אלא

מאי לאו דרבי סבר משום אוירא · גזרו עליה ואילו הכא כיון דנכנס א)לאויר מלמעלה כשהן פתוחין או דרך פתחים הוי טמא שהרי נכנס לאויר ארץ העמים : **ור' יוסי בר' יהודה סבר משום גושא** · ולא משום אוירא וכיון דקרקעית שידה תיבה ומגדל מפסיק בינו לבין הגושא הוי טהור : **לא, דכולי עלמא** ב) **משום גושא** · אבל הכא בהא קמיפלגי דרבי דמטמא קסבר אהל זרוק לאו שמיה אהל ולא הוי הפסק, וכמאן דמהלך ממש על גבי קרקע דמי ור' יוסי בר' יהודה סבר דשמיה אהל : **והתניא ר' יוסי בר' יהודה אומר תיבה מלאה כלים וזרקה על גבי המת** ג) **באהל טמאה** · וכל הכלים שבתוכה אלמא קסבר דאהל זרוק לאו שמיה אהל ולא הוי מפסיק כלל : **ואם היתה מונחת טהורה** · דכיון דמונחת הויא לה כאהל קבוע ומגלת בפני הטומאה ולא הוי כאהל זרוק : **אלא דכולי עלמא משום אוירא** · והיינו טעמא דמטהר ר' יוסי בר' יהודה משום דקסבר כי נכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל מילתא דלא שכיחא היא ומילתא דלא שכיחא לא גזרו ביה רבנן : **והתניא** · דמסייעא ליה : **הנכנס כו' בקרון ובספינה ובאיסקריא** · כלומר בספינה גדולה שיש בה איסקריא וקרי לה הכי על שם איסקריא שבה דהיינו תורן וקרוי ד) פוס"ט בלע"ז משום דמילתא דשכיחא גזרו בה רבנן והא (א) מתני' ר' יוסי בר' יהודה היא : **ואיבעית אימא** · דכ"ע משום גושא ולכ"ע נמי אהל זרוק שמיה אהל והאי דקא מטמא ה) הכא משום דקסבר גזירה שמא יוציא ראשו ורובו חוץ משידה תיבה ומגדל, ור' יוסי לא גזר : ו) **והתניא** · דמסייעא ב](ליה) דר' יוסי אינו מטמא עד שיוציא ראשו ורובו ז) והא דתני ר' יוסי בר"י לעיל זרק תיבה מלאה כלים על פני המת טמאה לאו משום דקסבר אהל זרוק לאו שמיה אהל אלא כיון דזורקה קא ח) מפיק לה מתורת אהל ומשוי לה תורת כלי · ולעולם קסבר אהל זרוק שמיה אהל (ב) דקתני בסיפא ואם היתה מונחת טהורה אע"ג דאורחיה דמטלטל לה : **אמר רב חסדא לא שנו** · דימי חלוטו אין עולין לו מן המנין : **אלא בנזירות מועטת**(ג) · ט) בזמן שקבל עליו נזירות שלשים יום [ונצטרע] כשעשה מהן עשרה ימים ונחלט שאין הללו ימים עולין לו מן המנין שאם אתה אומר עולין לו לא ישתיירו לו כדי גידול שיער לאחר תגלחיות של צרעת : **אבל בנזירות מרובה** · שקיבל עליו מאה יום ונצטרע בתוך ימי נזירותו עד שלא עברו ל' יום ונתגלח בשתי תגלחיות של צרעת הואיל ועדיין י) נשתיירו שם ל' יום כדי גידול שיער אף ימי חלוטו עולין לו מן המנין והוא צריך לשמור אלא ל' יום כדי גידול שיער טהרה לנזירות לאחר תגלחיות של צרעתו : **מתיב רב שרביא** · מי מצית דייקת למתני' דבנזירות מועטת קאי והא קתני מתחיל ומונה מיד ואינו סותר את הקודמין ובאיזו נזירות קאי אילימא בנזירות מועטת של שלשים יום ומי מצית אמרת דאינו סותר את הקודמין : **והא בעי גידול שיער** · לאחר כ) תגלחתו מן הצרעת וליכא דאין גידול שיער פחות משלשים יום : אלא

לימא כתנאי · אי משום אוירא אי משום גושא(ד) : ור' יוסי בר' יהודה מטהר · דסבר משום גושא דכיון שהוא בשידה ואהל זרוק שמיה אהל טהור : **והתניא** · בה"כ זרק תיבה מלאה כלים על פני המת טמאה דהוי אהל זרוק ולא שמיה אהל ואם היתה מונחת שעומדת במקום אחד טהורה כיון דאינה זזה ממקומה השתא הוי אהל קבוע אלמא דאהל זרוק לא שמיה אהל לר' יוסי בר"י אבל אם פליגי באוירא וגושא לא קשיא ליה מידי מהך ברייתא דאיכא לאוקמא לפלוגתייהו בשידה תיבה המונחת ואפ"ה א"ר מטמא משום אוירא אבל השתא דפליגי באהל זרוק לא מתוקמא פלוגתייהו במונחת דא"כ רבי לא הוה מטמא דאהל מעליא הוא ומשני דכ"ע משום אוירא ואהל זרוק לא שמיה אהל לר' יוסי בר' יהודה ואפ"ה משום דלא שכיחא ליכנס בשידה תיבה ומגדל לא גזרו לר' יוסי והתניא בניחותא וכו' פירוש אחר לא דכ"ע משום גושא מר סבר אהל זרוק שנכנס בשידה שבהמה או אדם מוליכים אותו שמיה אהל לחוץ ולהפסיק וי"ל דעדיף מטלית המנפנפת דתנן במס' אהלות (פ"ה מ"ה) דאין אוהלין בפני הטומאה ואין מביאין והיינו טעמא דהכא עדיף משום דרגלי האדם או הבהמה הנושאים השידה והתיבה נוגעים בארץ אבל הטלית מנפנפת באויר ומר סבר אהל זרוק לא שמיה אהל והיינו דאמר והתניא בניחותא וכן בפירוש ר"ח ר' יוסי בר' יהודה אומר תיבה שהיא מלאה כלים וזרקה על פני המת טמאה דדמיא לטלית המנפנפת דאזלא כולה באוירא ואם היתה מונחת על גבי בהמה או אדם הנושאין אותה טהורה דאהל זרוק כה"ג דרגלי הנושאים נוגעים בארץ שמיה אהל לחוץ בפני הטומאה : ה"ג **ואי** בעית אימא דכ"ע משום אוירא גזרו וטעמא דר' יוסי בר' יהודה דמטהר (ה) אף כי נמי גזרו על אוירא היינו בעומד על הגשר של ארץ העמים או נכנס בקרון ובספינה דשכיחי להלך אבל בשידה תיבה ומגדל לא שכיח לא גזרו ורבי סבר אע"ג דלא שכיח גזרו והתניא בניחותא הנכנס בארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור בקרון ובספינה ובאסקריא גוט"א בלע"ז ג] מפוש הספינה וכדאמר בעלמא (תענית דף כא·) אילפא תלא נפשיה באסקריא דמכותא אלמא אף לר' יוסי בר"י דמטהר בשידה תיבה ומגדל מודה בקרון ובספינה דטמא משום אוירא גזרו וא"ב"א הכא שמא יוציא ראשו ורובו לשם ולכ"ע משום גושא גזרו ושידה תיבה ומגדל דמטהר ר' יוסי בר"י משום דסבר אהל זרוק שמיה אהל ולא גזר שמא יוציא ראשו ורובו לחוץ דאין פתח שידה תיבה ומגדל נוח ליכנס ולהוציא ואין נקל כל כך להוציא ראשו אבל בקרון ובספינה מטמא משום דגזר שמא יוציא ראשו ורובו לתוך בקרון ובספינה ויאהל על הגושא כי נקל להוציא ראשו ורובו מספינה וקרון ורבי דמטמא אפי' בשידה תיבה ומגדל גזר אפי' בהכך דלמא יוציא ראשו ורובו לחוץ: **והתניא** בניחותא הנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל טהור עד שיוציא ראשו ורובו · מכלל דבקרון ובספינה טמא אע"פ שלא הוציא ראשו ורובו דנקל הוא להוציא בקרון ובספינה וההוא דמייתי בפ' בכל מערבין (עירובין ל:) ובמס' חגיגה (דף כה·) מההיא ברייתא דהנכנס לארץ העמים בשידה תיבה ומגדל דפליגי ר' יוסי בר"י ורבי באהל זרוק אי שמיה אהל אי לא היינו במאי דבעי למימר בשינויא קמא דפליגי באהל זרוק אבל ד] שינויא [בתרא] ליכנס בארץ העמים לא פליגי באהל זרוק אבל לגבי מת הוא דפליגי בה כדתניא ואם היתה מונחת בו טהורה דאהל זרוק שמיה אהל והיא ר' יוסי בר"י (ו) אבל רבי מטמא דאהל זרוק לא שמיה אהל : **ומתחיל** ומונה מיד · כשנטהר מונה ה] [למקום] שהפסיק בתחילת צרעתו דימי ספרו וימי גמרו אין עולים לו למנין נזירותו אלא בנזירות מועטת של ל' יום ונצטרע בנתיים ולאחר שנתרפא וגילח לסוף ימי גמרו וכשגילח שנית אחר ימי ספרו או ודאי אינו יכול לגלח לסוף ל' מתחילת ימי נזירותו ויהיו ימי צרעתו ממנין שהרי אין גידול שיער פחות מל' יום וצריך למנות ל' יום לנזירותו משנתרפא ומספר: **אבל** בנזירות מרובה · שנדר כל כך ימים שאחר ימי צרעתו איכא ל' יום אחר שגילח תגלחת שנית לצרעתו דשפיר איכא כדי גידול שער מסלק נמי סלקי ליה: **מתיב** רב שרביא מתחיל ומונה מיד ואינו מבטל הקודמים · אומר ר"י דהיינו מתני' בודאי (אף) א) [אך] כי החליף הלשון: **אילימא** בנזירות מועטת הא בעי גידול שיער · ומאי קאמר אינו מבטל הקודמים והלא על כרחיה יסתור קודמין : ב) אלא לאו בנזירות מרובה וקתני מתחיל ומונה לאחר ימי ספרו אלמא ימי ספרו אין עולין ו] הוא מותיב לה והוא מפרק לה בנזירות בת חמשים יום איירי מתני' והיינו נזירות מועטת כרב חסדא וה"ק לא שנו אלא נזירות מועטת כלומר (אי) שאין לו לעשות רק ימי נזירותו מועטת ז] כבתחילת ימי צרעתו כגון דיתיב עשרים בנזירות ואיתליד ביה צרעת דמגלח בצרעתו והדר יתיב שלשים ימים דנזיר דהא אית ליה גידול שיער כלומר ובכה"ג דין הוא שלא יעלו ימי צרעתו כל עיקר ודין הוא שלא יבטל הקודמין שאם ימי גמרו וימי חלוטו יעלו לנזירות שבעה ימים או עשר ימים (או) ארבע (או) כפי מה שיעלו צריך הוא להוסיף על הנדר כדי שיהא שם גידול שיער ובכי האי גוונא איירי מתניתין ונזירות בת חמשים לאו דווקא דהוא הדין לנזירות בת ארבעים היכא

פי' הרא"ש

לא דכ"ע משום גושא ורבי דמטמא סבר דאוהל זרוק פי' המטלטל ע"י אדם או בהמה הנושאים אותו לאו שמיה אהל לחוץ בפני הטומאה ומר סבר שמיה אהל ועדיף מטלית המנפנפת וספינה שטה ע"פ המים דתנן במסכת אהלות שאין חוצצין בפני הטומאה ולא מביאין דמשום דרגלי האדם או הבהמה הנושאים אותם נוגעים בארץ עדיף טפי: והתניא בניחותא' ר"י בר יהודה או' תיבה שהיא מלאה כלים וזורקה על פני המת טמאה דכיון דזורקה באוהל הוי כטלית המנפנפת ולא שמיה אהל ואם היתה מונחת טהורה פי' מונחת ע"ג בהמה או אדם הנושאים אותה דאוהל זרוק שמיה אהל : ה"ג ואיבעי' אימא דכ"ע משום אוירא ולהכי מטמא [רבי] ר"י בר יהודה סבר דבעומד על הגשר או הנכנס לה בקרון או בספינה הוא דגזרו על אוירא אבל בשידה תיבה ומגדל לא גזור: והתניא בניחותא ומייתי סייעתא דאיכא מאן דמטמא בקרון ובספינה ומטהר בשידה תיבה ומגדל משום מילתא דלא שכיחא הוא : ואבע"א דכ"ע משום גושא · פי' הא דמפליג האי תנא בין שידה תיבה ומגדל לקרון וספינה לאו כדקאמרת דכ"ע משום אויראוהא דמטהר בשידהתיבהומגדל משום דמילתא דלא שכיחא לא גזרו רבנן · אלא כ"ע משום גושא והא דמטהר ר"י בר יהודה בשידה תיבה [ומגדל] משום דאוהל זרוק שמיה אהל כדתרצי' לפלוגתייהו לעיל וקרון או ספינה דמטמא משום דגזור שמא יוציא ראשו ורובו לחוץ ויאהיל על הגוש אבלבשידהתיבהומגדל אין נקל כ"כ לפתוח הדלת להוציא ראשו · והתניא בניחותא הנכנס וכו' פטור עד שיוציא ראשו ורובו לשם אלמא הא דמטמא בקרון או בספינה משום הנזירין שמא יוציא ראשו ורובו: אמר רב חסדא לא שנו הא דימי גמרו וימי ספרו אין עולין לו לימי נזירותו אלא בנזיר מועטת · שנזר ל' יום

ונצטרע משום כל כשיתרפא מצרעתו צריך לגלח לצרעתו ואחר אותה תגלחת צריך לנהוג נזירות עד שיהא שערו ראוי לתגלחת דאין גידול שער פחות מל' יום אבל בנזיר מרובה שאחר ימי צרעתו נשארו עדיין ל' יום מנזיר דאיכא גידול שער מיסלק נמי סלקי ליה:מתיב רב שרביא מתחיל ומונה מיד ואינו מבטל את הקודמים היינו מתני' אלא שהביאה בהפך ואי בנזירות מועטת של ל' יום היכי קאמר דאינו סותר את הקודמים הא בעי גידול שער

[עירובין ל: וש"נ]

[תוספתא דאהלות פי"ח]

[לעיל נד:]

נוסחת הריב"ן

א) אויר : ב) סברי : ג) המת טמאה : ד) משום רבי כלה : ה) מטמאה וכו' משום : ו) (והתניא וכו' ורובו) ליתא בכ"י : ז) והא דתני לעיל : ח) מסלק לה לכלי דלעיל קסבר כו' וכדקתני סיפא : ט) מועטת סתם שקבל עליו כו' ל' יום דמשמע כשעשה כו' שאין ימים הללו עולין כו' אתה אומר שיהו עולין : י) משתיירים כו' גידול שער לאחר תגלחתו : כ) ימי תגלחתו :

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הנכנס וכו' ובאיסקריא כו' והא מתני' ר' יוסי : (ב) ד"ה והתניא וכו' שמיה אהל והיינו דקתני בסיפא : (ג) ד"ה אלא בנזירות מועטת סתם נזירות או בזמן שקבל וכו' ונתגלח שאין ימים הללו עולין : (ד) תוספות ד"ה לימא דכ"ע לא משום גושא ורבי יוסי בר' יהודה מטהר דסבר דכיון כו' [illegible] : (ה) ד"ה ואי וכו' ודמטהר סבר אף כי נמי וכו' הנכנס לארץ העמים וכו' [illegible] : (ו) באד"ה והתניא [illegible]

א) גירסת א"מ: ב) שייך לע"ב.

הגהות מהר"ב רנשבורג א] רש"י ד"ה הנכנס וכו' דהיינו תורן וקרוי מש"ט כצ"ל : ב] ד"ה והתניא דמסייעא ליה · תיבת ליה נמחק : ג] תוד"ה ס"ג וכו' מפוש הספינה · תיבת מפוש וכו' דהספינה נמחק וצ"ב פוש כצ"ל · א"מ ויעו"ש בפירושו : ד] ד"ה והתניא כו' שינויא בתרא ליכנס תא"מ וצ"ב להכי שינויא כצ"ל · א"מ : ה] ד"ה ומתחיל וכו' למקום שהפסיק בתחילת ג' תיבות אלו למקום שהפסיק בתחילת נמחק וצ"ב מה שהפסיד צרעתו · א"מ : ו] ד"ה אילימא וכו' אין עולין · כאן הס"ד ואח"כ מה"ד הוא מותיב לה וכו' : ז] בא"ד והיינו נזירות מועטת דרב חסדא וכו' כבתחילת · תיבת כבתחילת נמחק וצ"ב כשבתחילה :

גושא/אוירא

1) ב' גיזות (שלבים) להסביר מאי בין רבי לר' יוסי ברבי יהודה בנכנס לארץ העמים בשידה ומגדל, גושא ואוירא:

1) משום גושא/אוירא

2) אהל זרוק

מבנה

קושיה על ר' חסדא